

ДРАНГОВЪ ЛИСТЪ

Вестникът се издава по повод 100 години от героичната гибел на полк. Борис Дрангов и 145 години от неговото рождение

"ФЕНОМЕНЪТ ДРАНГОВ"

Полковник Борис Дрангов е един от най-обичаните и уважавани офицери, участник във всички войни за национално обединение. Военен педагог, публицист, писател, воин.

Роден на 3 март 1872г. в гр.Скопие, тогава в Османската империя, в семейството на Стоян и Гюрга Дрангови. Завършва пети клас на българското педагогическо училище в родния си град с отличен успех.

Веднага записва Военното училище в София. Завършвайки го е назначен за кратко за младши офицер в 3-ти конен полк в Пловдив.

На 21 януари 1893г. е назначен в четвърти ескадрон на 2-ий конен полк в Лом, където създава и семейство с Райна Денкова Попова. От този брак им се раждат пет деца, от които три в Лом.

През 1904г. като поручик във Втори конен полк е командирован в Николаевската генералщабна Академия в Санкт-Петербург, Русия. След завършването ѝ през 1907г. е назначен за преподавател в Школата за запасни подпоручици в Княжево, а след това е ескадронен командир в 10-ти конен полк в Шумен.

1910г. е преподавател във Военното училище в София. През този период пише във военни издания/ вестници и списания/.

Участва в Илинденското-Преображенското въстание/1903/, в Балканската война/1912-1913/, където печели славни победи при Гечкинли, Чаталджа, Одрин, Селиолу и др.

За проявена храброст е награден с орден "За храброст" IV ст.

Участва и в Междусъюзническата война и Първата световна /1915-1918/.

През май 1916г. е началник на Школата за запасни подпоручици в Скопие.

На 18 март, 1917г. поема командването на 9-ти пехотен Пловдивски полк.

На 26 май 1917г. на кота 1050 в завоя на река Черна, подполковник Дрангов е тежко ранен и по-късно умира от раните си.

Последните думи на подполковник Дрангов са също толкова вдъхновяващи, колкото и делата му приживе: "Колко много исках още да служа на България".

Погребан е в Скопие в църквата "Свети Димитър". Посмъртно е повишен в чин полковник.

Освен храбър офицер, с гранитна воля и морал, съвременната военна наука го определя и като първият военен теоретик на тактиката.

ВЕЧНА ДА Е ПАМЕТТА МУ!

„Дрангов лист“ е български вестник, излязъл в София на 27.05.1934г. по повод 17 години от геройската смърт на полк. Борис Дрангов. Печата се в печатница „Армейски военно-издателски фонд“ в тираж от 5 хил. броя. Вестникът е паметен лист, посветен на живота и делото на българския офицер.

Редактор е Андро Лулчев.

Райна Дрангова-внучка на полк. Борис Дрангов и дъщеря на Кирил Дрангов: „Целият му живот е пронизан от една безумна любов към България и Македония, които са едно цяло. Това е неговата Родина!“

първият военен теоретик на тактиката.
ВЕЧНА ДА Е ПАМЕТТА МУ!

пронизан от една безумна любов към
България и Македония, които са едно
цяло. Това е неговата Родина!“

Дрангов и съпругата
му Райна, Лом

ЛОМ-СЪДБОВНИЯТ ГРАД ЗА ДРАНГОВ

Лом е градът, с който младши офицер Борис Дрангов свързва живота си. Годината е 1893! Това е годината, в която Вторий конен полк започва да пише ломската си история в новопостроените казарми за този най-стар полк в конницата и втори по възраст в армията. Какво славно начало! Борис Дрангов е имал късмета, но и Лом остава горд с тази личност - легенда в българското войнство.

Така крайдунавският град не се оказва кратка спирка за младия офицер, който става командир на взвод, а става негова съдба. Тук среща бъдещата си съпруга - красивата и интелигентна Райна Денкова Попова. Дъщерята на видния бунтовник Денко Николов Попов-участвал в Освободителното движение, Илинденско-Преображенското въстание и в Балканската война като опълченец.

Виждайки дълбокия патриотизъм на Борис, бащата Денко дава благословията си за бъдещия брак.

Тук в Лом младото семейство живее щастливо. Съпругата Райна, не веднъж признава: "Аз бях влюбена във своя мъж"! Нека никога да не угасва в сърцата ни тази любов".

И докато са в Лом, на семейството им се раждат три деца от общо пет.

Първородният Кирил /1901г./, участва още като ученик в Първата световна

Кирил Дрангов с дъщеря
си Райна на панихида на
полк.Б. Дрангов в Скопие,
1942г.

война, юрист, виден деец на ВМРО е убит при неизяснени обстоятелства.

Следващата година семейството се сдобива с дъщеричка - Мария. А през 1903 година се ражда третото им дете, което Дрангов кръщава на своя баща Стоян. За съжаление то умира като невръстно на четири годинки. По това време и двамата му родители са били в Санкт- Петербург, където Дрангов следвал Николаевската генералщабна академия.

В Лом Борис Дрангов начева своята писателска и публицистична дейност.

Тук той написва " Подробна програма за обучение на млади войници и редници", 1898 г.

Три години по-късно пак тук, ще напише и книгата "Юнаци, изпълнете клетвата!"

А когато избухва Илинденско-Преображенското въстание /1903/, Дрангов напуска почти тайно семейството си и военната си служба и заминава за Македония, където събира чета от 120 души в планината "Плавица", Кратовско .

В Лом оставя любимата си съпруга с две деца, бременна на път с третото. Много близки и приятели са го винили за това, но въпреки всичко той заминава и поставя Отечеството си по-високо от семейството, неговата добродетелна по-горе от личните си блага. И така на 17 август от Кюстендил написва онова трогателно и прочувствено писмо до съпругата си, което наподобява това на Ботев до Венета. Две различни епохи, с еднакво чисти и високи идеали.

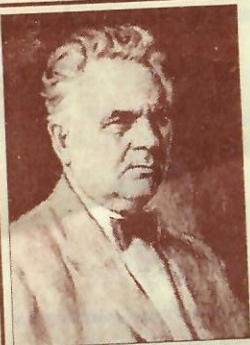
В град Лом, Дрангов основава и една от първите Македонски организации през 1901 година. Тук го свързват и много приятелства. Несъмнено за мен и с швейцареца Луи Айер, които съдбата довежда тук в Лом. В крайдунавския град живеят по едно и също време. И двамата пишат Ръководства и Правила, и двамата имат по три деца, и двамата погребват невръстни деца тук. А да не говорим, че тях ги събират трите войни, в които участват като командири .

Нещо повече - и двамата са огън и плам, и двамата загиват по време на Първата световна война, като оставят костите си по бойните полета на Македония!

Така, този град остава съдбовен не само за полк.Дрангов, а и за цялото семейство. Още един значим повод, ломчани да изпитваме особена гордост.

Зоя Апостолова

СЕМЕНА, ПОСЕТИ ОТ БОРИС ДРАНГОВ

Димитър
Чорбаджийски
ЧУДОМИР

След края на кампанията 1915г. подполковник Дрангов е назначен за началник на Скопската школа за запасни подпоручици. През тази школа преминават духовният елит на България - бъдещи министри, офицери, генерали, лекари, писатели, инженери - Стойчо Мушанов, Чудомир, Крум Кюлявков, Йордан Бадев, Андро Лулчев.

През бурната есен на 1916г. те са войниците на Дрангов, школниците, гордостта на Скопие!

„Още щом ни посрещна, щом се яви пред нас, подп. Дрангов ни грабна и покори.

Висок, строен, опънат като струна, със сини очи, които магьосват, той сякаш непрестанно гореше.

И какъв изключителен оратор...

Голям педагог, сърцевед, когато чувствахме повече като добър баща, отколкото началник.“

Из „Спомените на Чудомир“

„Моята невеста,

Ти отлично знаеш как стоят работите в нашата родна земя. Там юнашка кръв се обилно лей. Никога по-усилно време за майка Македония не е било. Аз отлично чувствам това и като нейн мил син, не мога да не се притека на мъченическия ѝ зов.

Аз заминавам, моята драга невеста!

В тоя тържествен миг, аз, без да се колебая, поставям Отечеството по-високо от семейството, неговата добродетел по-горе от нашите лични блага. Не тъжи за мен. Предопределеното от горе с тъги не можеш измени. След Отечеството, теб и децата най-много обичах в тоя свят. Бъди разумна, живей економично, тури си за цел в живота - да отгледаш децата - и ти ще намериш в това щастието си.

Целувам теб и децата най-горещо.

Борис“.

Из писмото на Борис Дрангов до неговата съпруга Райна,
17 август 1903г., Кюстендил

ПАМЕТ И ПРИЗНАНИЕ

Три села носят неговото име - Дрангово-Карджалийското, Дрангово-Петричко и Дрангово-Пловдивско; две песни са посветени на Дрангов: „Народна песен за полк. Дрангов“ и „Гордей се майко Македонийо“; десетки улици в най-различни градове носят неговото

ген. Александър
Протогеров

„Мечтая за времето, когато ще
служя под командването на Дрангов“

ген. Александър Протогеров

„Бъди възторжен
идеалист: смел до
безумство, влюбен
в България до
фанатизъм, честен
до само-
пожертвование“

Този най-голям труд на полк. Борис Дрангов, най-важното негово военно-теоретично произведение, се смята за български военен катахизис. За него Петър Дървингов пише: „Синтез на цялата негова доктрина, събирана зърно по зърно, кована чук след чук през целия му двадесет и пет годишен идеен и нравствен живот дотогава...“

МЪДРОСТИ ОТ ПОЛК. БОРИС ДРАНГОВ

„Няма умирачка по-достойна за човека, от юначната смърт на бойното поле. Няма заслуга, по-висока от тая — да сложиш живота си за благо на родната земя.“

* * *

паметник-чешма е построен в памет на загиналите от 5-ти Македонски полк по инициатива на подполковник Борис Дрангов.

с. Дрангово,
Петричко

Паметна плоча с барелеф на полк. Борис Дрангов, поставена на едноименната улица в град Лом. Същата е преименувана през 1993г. с решение на Общинския съвет по инициатива на Мими Батева-Директор на Историческия музей, като израз на признателните ломчани пред легендарния воин.

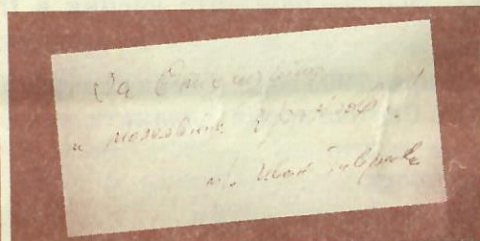
ЗАВОЯТ НА ЧЕРНА

Завоят на Черна! О, име печално,
о, спомен тъжовен за жертви безбройни!
О, гроб ненаситен, погълнал безжално
сърца на витязи крилати и знойни!

Завоят на Черна! Каква скръб дълбока
и гордост свещена се буди в духът ни
за дивни усилия в борбата жестока,
за подвизи славни, за лаври безсмъртни!

Завоят на Черна! Възторг безконечен
на вяра и младост, на духове смели.
Българьо, гордей се! Увий венец вечен
на твоите герои при Черна умрели!

ИВАН ВАЗОВ
27 декември 1916 г.

Това е дарителската лепта на проф. д-р Иван Гаврилов за честването и паметната плоча с барелеф за полк. Борис Дрангов, който е написал на плика: „За отечеството и полковник Дрангов!“
Сполай Ти, благодетелю!

„За да водиш войска на смърт, сам не бой се да умреш!
Страдат ли, страдаш заедно с тях!“

* * *

„Предпочитай да бъдеш осъден за излишна смелост,
отколкото за излишна предпазливост!“

* * *

„Българският войник е създаден да бие и побеждава, а не
да бъде бит и мачкан!“

* * *

„По-добре честна смърт, отколкото безчестен
живот!“

* * *

„За да водиш войска на смърт, сам не бой се да умреш!
Страдат ли, страдаш заедно с тях!“

* * *

„Две смърти няма! Без една не може!“

* * *

Предсмъртните думи на Борис Дрангов:

„Колко много исках още да служа на България“

* * *

„България! - Това е извора на сила, кипяща в светая-
светих на нашите души, Която земна власт не може да
пресуши!

Бог и България! Единство в двойна плът!

Бог и България на клетва ни зовът

И тая клетва ний пред кръста да дадем:

За нея да живеем, за нея да умрем!

Барелефът с лика на Дрангов е дело на скулптора Атанас Карадечев-автор и на паметника на Дрангов в Пловдив.
С благодарност за отзивчивостта!

С благодарност към дарителите:

проф. д-р Иван Гаврилов-
началник Торакална клиника-София, земляк
Димитър Димитров - „Мити“ ООД
инж. Жори Алексиев - „Ди-вен“ ЕООД

Съставител и дарител на листа в памет на полк. Дрангов:

Зоя Апостолова - историк
Председател на Дружество за
Българо-швейцарско приятелство „Луи Айер“-Лом

Компютърен дизайнер Галя Георгиева, коректор Емил Замфиров, Печатница „Полимона“- Монтана, Тираж 400бр.